

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

Předmět: **Seminář společenských věd**
 Náplň: **Propojení jednotlivých společenských věd – komplexní opakování**
 Třída: **4. ročník a oktáva**
 Počet hodin: 2 hodiny týdně
 Pomůcky: PC, dataprojektor, odborné publikace

Téma	Školní výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata Poznámky
Filosofie Nábožensko-filosofické systémy východu	<ul style="list-style-type: none"> • Rozlišuje významné náboženské systémy • Identifikuje projevy náboženské a jiné nesnášenlivosti • Porovná východiska filosofie, mýtu, náboženství, rozliší hlavní filosofické směry, uvede jejich klíčové představitele a porovná řešení základních filosofických otázek v jednotlivých etapách vývoje filosofického myšlení • Objasní vznik, vývoj hinduismu, buddhismu, konfucianismu, taoismu 	mýtus šamanismus náboženství filosofie átman brahma karma 4 vznešené pravdy drahma hinduismus džinismus Buddha buddhismus védy upanišády nirvána Konfucius Lao-c Jin-jang I-ting Tao	Práce s odborným textem Filosofická čítanka úryvky z děl vybraných filosofů

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

Téma	Školní výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata Poznámky
Řecká filosofie	<ul style="list-style-type: none"> • Charakterizuje význam řecké přírodní filosofie a její vývoj • Uvede hlavní filozofické myšlenky a představitelé atomistů, sofistů, filosofů vrcholného období, helénistů 	arché apeiron atom milétská škola Anaximandros Anaximenes Pythagoras Eleaté přírodní filosofie Hérakleitos Demokritos sofistika Sokrates Platón Aristoteles epikureismus skepticismus stoicismus	
Filosofie středověku	<ul style="list-style-type: none"> • Porovná antický a středověký obraz světa • Charakterizuje období patristiky a scholastiky a jejich zasazení do širšího kulturního a historického kontextu doby • Charakterizuje vybrané osobnosti středověkého myšlení, hledání vzájemného vztahu víry a rozumu 	judaismus křesťanství patristika Vulgáta apologeti sv. Augustýn scholastika nominalisté realisté T. Akvinský W. Ockham	

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

Téma	Školní výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata Poznámky
<p>Novověká filosofie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Porovná středověký a novověký obraz světa • Objasní duchovní, ekonomické a politické předpoklady renesančního „návratu k antice“ (osvícenství, encyklopedismus) • Rozliší východiska i způsoby poznání, jimiž se vyznačovaly filosofické směry: racionalismus, iracionalismus, voluntarismus, empirismus, sensualismus, skepticismus, německá klasická filosofie 	<p> renesance a humanismus reformace N. Machiavelli T. Hobbes F. Bacon R. Descartes B. Spinoza W. Leibnitz J. Locke monismus dualismus materialismus idealismus kategorický imperativ skepse racionalismus empirismus sensualismus iracionalismus skepticismus apriori aposteriori I. Kant G. Hegel společenská smlouva osvícenství A. Schopenhauer F. Nietzsche </p>	

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

Téma	Školní výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata Poznámky
Současná filozofie	<ul style="list-style-type: none"> • Charakterizuje a rozliší znaky filosofických směrů 20. století (fenomenologie, existencialismus, pragmatismus, pozitivismus, strukturalismus, kritický racionalismus) • Charakterizuje postmoderní filosofii • Charakterizuje současnou českou filosofii 	pragmatismus fenomenologie existencialismus utilitarismus E. Husserl K. Jaspers M. Heidegger J. P. Sartre J. Patočka	
Etika	<ul style="list-style-type: none"> • Vymezí pojem etika a její předmět • Objasní a odliší obsah pojmů etika, mravy, mravnost, morálka, etiketa • Charakterizuje typy etik – hédonistická, naturalistická, utilitaristická, pragmatická • Objasní dějinnou proměnlivost základních etických pojmů • Objasní na příkladu mravní konflikt a mravní rozhodování 	etika mrav mravnost morálka moralita hédoné utilita hédonismus pragmatismus utilitarismus naturalismus dobro zlo vina svoboda spravedlnost	
Mezinárodní vztahy; evropská integrace, mezinárodní organizace,	<ul style="list-style-type: none"> • Objasní význam a prostředky diplomacie • Charakterizuje podstatu a průběh 	diplomacie mezinárodní organizace mezinárodní smlouvy	

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

Téma	Školní výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata Poznámky
globální problémy	<ul style="list-style-type: none"> evropské integrace • Charakterizuje mezinárodní organizace • Uvede významné mezinárodní organizace a jejich cíle (OSN, NATO) • Vysvětlí význam a cíle EU • Vysvětlí význam zapojení ČR a EU do mezinárodních organizací • Uvádí konkrétní příklady hlavních globálních problémů současného světa • Formuluje zásady udržitelného rozvoje • Na příkladu uvádí, jak lze realizovat zásady trvale udržitelného rozvoje v běžném životě 	mezinárodní spolupráce EU NATO OSN globální problém trvale udržitelný rozvoj terorismus	
Politologie	<ul style="list-style-type: none"> • Charakterizuje politologii jako vědní disciplínu • Objasní praktický význam politologie • Vysvětlí pojem politika a uvede jeho různá pojetí • Objasní rozdíl mezi politickým systémem a politickým režimem 	politologie politika politický režim politický systém politická moc	

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

Téma	Školní výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata Poznámky
Stát; státová právní teorie	<ul style="list-style-type: none"> • Vymezí pojem státu • Popíše vznik a vývoj státu • Vymezí účel a funkci státu • Uvede způsob, jak lze získat české státní občanství a jak ho lze pozbyt • Vysvětlí základní charakteristiky právního státu • Popíše základní symboly české státnosti a objasní jejich význam 	<p>stát právní stát státní symboly ČR státní občanství</p>	
Demokracie	<ul style="list-style-type: none"> • Popíše znaky demokracie • Rozliší základní formy demokracie • Pojmenuje rizika ohrožení demokracie • Zdůvodní dělbu státní moci v demokratických státech • Vysvětlí funkci ústavy a ústavních principů (dělby moci, brzd a rovnováh) pro fungování demokracie • Uvede hlavní formy přímé demokracie 	<p>demokracie přímá a nepřímá systém brzd a rovnováh pluralita</p>	
Principy dělby státní moci, orgány státní moci a jejich struktura	<ul style="list-style-type: none"> • Zdůvodní dělbu státní moci v demokratických státech • Charakterizuje hlavní subjekty státní moci ČR a popíše náplň 		

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

Téma	Školní výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata Poznámky
	jejich činnosti <ul style="list-style-type: none"> • Objasní proces tvorby a schvalování zákonů v ČR 		
Politika a politické subjekty	<ul style="list-style-type: none"> • Vymezí pojmy politika, politický režim • Odliší pojem politický systém 	politika politický systém politický režim	
Formy participace občanů v politickém životě; státní správa a samospráva	<ul style="list-style-type: none"> • Uvede možné formy politické participace v demokratické společnosti • Vysvětlí význam politických stran a politické plurality • Charakterizuje základní politické ideologie (konzervatismus, liberalismus, socialismus, komunismus, fašismus, anarchismus, nacionalismus, rasismus) • Objasní hlavní formy přímé demokracie • Objasní funkci voleb v demokratických státech • Charakterizuje volební systémy (poměrný, většinový) • Popíše základní články státní správy a samosprávy v ČR • Objasní pravomoci orgánů státní 	politická strana volby většinový poměrný státní správa samospráva	

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

Téma	Školní výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata Poznámky
	správy a samosprávy • Vysvětlí úlohu místní samosprávy pro občany		
Právo; Právní řád a právní ochrana Právní vztahy	<ul style="list-style-type: none"> • Popíše a vysvětlí, jak je uspořádán právní řád ČR • Uvede, jak a kde se uveřejňují právní normy • Popíše soustavu soudů v České republice a vymezení, čím se zabývají • Uvede náplň činnosti policie, státního zastupitelství a soudů, advokátů a notářů • Popíše podmínky vzniku a zániku důležitých právních vztahů (vlastnictví, pracovní poměr, manželství) • Vyloží, v čem spočívá rozdíl mezi osobou fyzickou a právnickou • Vymezení pojem právní subjektivita, uvede, kdy vzniká a jak zaniká • Vymezení pojem způsobilost k právním úkonům a uvede, za jakých okolností vzniká, za jakých okolností je omezena, a jak zaniká 	právo právní řád pramen práva právní normy právní vztahy soud policie státní zástupce soudce fyzická osoba právnická osoba	

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

Téma	Školní výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata Poznámky
Občanské právo Rodinné právo Pracovní právo Trestní právo	<ul style="list-style-type: none"> • Vymezí pojem veřejné a soukromé právo • Uvede formální prameny určených práv • Charakterizuje určené právo • Vymezí obsah stanovených práv • Vyhledává praktické příklady • Objasní, k čemu slouží správní řízení • Rozliší trestný čin a přestupek 	manželství SJM pracovní poměr zaměstnanec zaměstnavatel výpověď právní způsobilost veřejné právo soukromé právo vina presumpce nevin obviněný obžalovaný odsouzený trestný čin přestupek smlouva pacht hmotné právo procesní právo náhradní rodinná výchova rodičovská zodpovědnost	
Ekonomie; Tržní mechanismus Podnikání Peníze Národní hospodářství a úloha státu v tržní ekonomice	<ul style="list-style-type: none"> • Vysvětlí praktický význam ekonomie pro člověka • Charakterizuje jednotlivé ekonomické školy • Vysvětlí úlohu trhu v ekonomice • Objasní vývoj poptávky, nabídky a ceny na trhu 	ekonomie ekonomika výrobní prostředky merkantilismus liberální ekonomie keynesiánská ekonomie monetární teorie	

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

Téma	Školní výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata Poznámky
	<ul style="list-style-type: none"> • Objasní pojmy náklady, výnosy, zisk • Rozliší jednotlivé formy podnikání, jejich výhody a nevýhody • Objasní a srovná formy konkurence • Charakterizuje a rozliší jednotlivé formy peněz a objasní jejich funkci • Charakterizuje druhy cenných papírů a možnost jejich použití, zhodnotit riziko jejich nákupu a prodeje • Vysvětlí důvody inflace • Objasní funkci centrální banky a obchodních bank • Srovná zákonné a smluvní pojištění • Srovná a vysvětlí makroekonomické ukazatele a jejich vliv na životní úroveň občanů • Objasní způsob zásahů státu do tržní ekonomiky • Vysvětlí fungování státního rozpočtu • Rozliší způsob úhrady přímých a nepřímých daní 	<p>marxistická teorie tržní ekonomika trh potřeba domácnosti firma nabídka poptávka cena podnikatelství náklady výnosy zisk konkurence monopol oligopol kartel monopolní konkurence peníze cenný papír banka úvěr úrok centrální banka pojištění HDP nezaměstnanost platební bilance státní rozpočet mandatorní výdaje</p>	

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

Téma	Školní výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata Poznámky
		kapitál bankovní účet investice přímé daně nepřímé daně spotřební daň DPH daňové přiznání	
Sociologie; Člověk ve společnosti Sociální útvary a sociální vztahy Kultura a civilizace	<ul style="list-style-type: none"> • Vysvětlí proces socializace a popíše jeho průběh • Vysvětlí pojem sociální struktura společnosti • Popíše podstatu a důsledky sociální nerovnosti • Vymezí různé sociální útvary a vysvětlí jejich funkci • Vysvětlí pojem sociální role • Popíše hlavní charakteristiky soudobé rodiny a její proměnu v posledních desetiletích • Identifikuje rozdíl mezi vztahy formálními a neformálními • Zhodnotí různé přístupy k řešení konfliktů a jejich důsledky • Vysvětlí podstatu a význam sociální kontroly • Vymezí základní pojmy z oblasti kultury (kultura v nejširším slova smyslu, hmotná a duchovní 	socializace sociální struktura sociální nerovnost sociální skupina agregát dav sociální role rodina konflikt formální a neformální vztahy sociální kontrola sociální mobilita sociální status kultura etnocentrismus judaismus křesťanství islám hinduismus masová kultura masmédia	

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

Téma	Školní výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata Poznámky
	<p>kultura)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Objasní funkci víry a náboženství v životě člověka • Charakterizuje hlavní světová náboženství (křesťanství, judaismus, islám, hinduismus, buddhismus) • Charakterizuje společné znaky a rozdíly světových náboženství a objasní kulturní rozdíly plynoucí z různých náboženství a tradic • Objasní úlohu masmédií v demokratickém státě 		
<p>Psychologie; Člověk jako osobnost Učení a komunikace Duševní vývoj osobnosti, poruchy vývoje osobnosti Psychické jevy Konflikty a jejich řešení</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Identifikuje předmět psychologie, psychologické disciplíny a směry • Rozlišuje strukturu osobnosti (charakter, vlastnosti, rysy, temperament) • Porovnává základní charakteristiky jednotlivých etap lidského života • Rozlišuje druhy učení, efektivnost učení • Identifikuje zásady efektivní komunikace • Identifikuje druhy manipulace • Objasní předpoklady zdravého 	<p>osobnost temperament psychické vlastnosti charakter kognice abstrakce myšlení paměť podmíněný nepodmíněný reflex senzomotorický pojem vhled verbální komunikace interakce</p>	

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

Téma	Školní výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata Poznámky
	<p>duševního vývoje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifikuje základní náročné životní situace člověka (stres, frustrace, deprivace), jejich příčiny a možnosti předcházení těmto situacím • Objasní způsoby řešení náročných životních situací (agrese, únik) • Identifikuje psychické procesy, stavy, vlastnosti • Objasní charakter psychických procesů • Objasní pojem potřeba a motivace • Srovnává formální a neformální vztahy • Identifikuje druhy konfliktů, možnosti jejich řešení • Vysvětlí pojem asertivní chování 	<p>neverbální komunikant komuniké psychohygienu stres frustrace deprivace duševní porucha agrese únik regrese psychické procesy psychické stavy paměť myšlení konflikt interpersonální intrapersonální asertivita manipulace</p>	